

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/119/2019
Identifikačné číslo spisu: 3816208638
Dátum vydania rozhodnutia: 23.06.2020
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:3816208638.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. D. Y., trvale bytom v D., O. XXXN., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Ivan Žilík PhD. spol. s r.o., so sídlom v Prievidzi, M. R. Štefánika 11/1, proti žalovanému G. G. L., správcovi konkurznej podstaty dlžníka DAM a.s. v konkurze, so sídlom v Prievidzi, Nadjzdová 4, zastúpenému Mgr. Martinom Hurtišom, advokátom v Prievidzi, Matice slovenskej 17, o určenie, že pracovný pomer žalobcu trvá, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 9 Cpr 4/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. januára 2019 sp. zn. 5 CoPr 5/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou zo 7. februára 2013 podanou spolu s M. T. Y. domáhal určenia, že ich pracovný pomer so spoločnosťou DAM a.s. v konkurze, so sídlom v Prievidzi, Nadjzdová 4 trvá. Vec bola vedená na Okresnom súde Prievidza (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) pod sp. zn. 9 Cpr 1/2013; žalobcovia naliehavý právny záujem na požadovanom určení odôvodnili tým, že je sporná otázka, či sú v pracovnom pomere s úpadcom a uznesením z 15. júna 2016 č. k. 9 Cpr 1/2013-708 súd prvej inštancie vylúčil žalobu M. D. Y. na samostatné konanie (vedené pod sp. zn. 9 Cpr 4/2016).

2. Súd prvej inštancie potom rozsudkom z 25. júna 2018 č. k. 9 Cpr 4/2016-89 (v poradí druhým) I. žalobu zamietol; II. žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania od žalobcu v celom rozsahu a III. svedkovi M. U. L. priznal nárok na náhradu trov konania od žalobcu v celom rozsahu. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že existuje pracovná zmluva podpísaná štatutárnym orgánom spoločnosti oprávneným konať samostatne z 15. decembra 1998, zakladajúca pracovný pomer žalobcu dňom 1. januára 1999, ktorá mala všetky podstatné náležitosti pracovnej zmluvy podľa § 29 ods. 1 zákona č. 65/1965 Zb. (Zákonníka práce) účinného v čase uzatvorenia predmetných pracovných zmlúv a dohodnutým druhom práce bol u žalobcu manažér. Dohodnutý druh práce vykonával, za čo poberal mzdu a riadne uhrádzal odvody. Po vyhlásení konkurzu na úpadcu správca konkurznej podstaty tvrdil,

že pracovný pomer je fiktívny a prestal žalobcovi platiť mzdu. Prestal platiť odvody do sociálnej a zdravotnej poisťovne, hoci žalobca mal záujem aj naďalej vykonávať prácu pre zamestnávateľa. Pracovný pomer bol dojednaný na dobu neurčitú. Žalobca bol členom štatutárneho orgánu žalovaného (predstavenstva), z tohto postavenia mu vyplývali práva a povinnosti upravené ustanoveniami Obchodného zákonníka. Tieto práva a povinnosti súvisia s obchodným vedením, riadením spoločnosti. Samotnú činnosť štatutárneho orgánu nemôže vykonávať osoba v pracovnom pomere. Pri výkone jeho práce pre žalovaného bolo treba rozlišovať, či išlo o činnosť ako člena štatutárneho orgánu alebo išlo z jeho strany o činnosť, ktorá mala charakter závislej práce podľa § 1 ods. 2 Zákonníka práce. Ani z organizačnej schémy platnej od 15. mája 2004 jednoznačne nevyplývalo, že by žalobca bol podriadeným vo vzťahu k predstavenstvu ako k nadriadenému orgánu, z čoho jednoznačne vyplynulo, že v danej veci a pri výkone činností žalobcu v žalovanom období chýbal základný prvok, charakteristický pre výkon závislej práce, a to vzťah podriadenosti a nadriadenosti žalobcu ako manažéra vo vzťahu k predstavenstvu, resp. k určitým členom predstavenstva, z čoho taktiež možno vyvodíť, že činnosti, ktoré vykonával, vykonával ako člen predstavenstva. Rozhodnutia o trovách konania a svedočnom potom boli odôvodnené ustanovením § 255 ods. 4 (?), § 262 ods. 1, § 218 ods. 1 a § 258 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z. v znení zákona č. 87/2017 Z.z. a dnes už i zákona č. 350/2018 Z.z., ďalej tiež len „C. s. p.“).

3. Krajský súd v Trenčíne (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 30. januára 2019 sp. zn. 5 CoPr 5/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie a jeho právnym záverom. Na zdôraznenie ich správnosti odvolací súd zdôraznil, že súd prvej inštancie sa v zmysle rozsudku Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 CoPr 2/2015 z 9. marca 2016 správne zaoberal tým, či zo strany žalobcu išlo o činnosť ako člena štatutárneho orgánu alebo o činnosť, ktorá má charakter závislej práce, či za svoju činnosť zodpovedal štatutárnemu orgánu a či mu o svojej činnosti predkladal správy a odporúčania na prijatie rozhodnutí, ako i či štatutárny orgán následne vykonával obchodné vedenie vo vzťahu k danému úseku tým, že kontroloval činnosť svojho člena ako zamestnanca a ukladal mu úlohy a na základe vykonaného dokazovania dospel k správne záveru, že žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že jeho pracovný pomer trvá, treba zamietnuť. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie sa dostatočne vysporiadal i s námietkami uvádzanými žalobcom v odvolaní a nepovažoval ich za opodstatnené; o trovách odvolacieho konania potom rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p.

4. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil ustanoveniami § 432 ods. 1 a § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. a tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Namietal, že odvolací súd v danom prípade nesprávne aplikoval na predmetný právny vzťah ustanovenie § 1 ods. 2 Zákonníka práce o závislej práci. Z týchto dôvodov navrhol, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie, t. j. určí, že pracovný pomer žalobcu trvá.

5. Žalovaný navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 C. s. p.) a to oprávnenou osobou, teda stranou sporu, v ktorej neprospech boli dovolaním napádané rozhodnutia oboch nižších súdov vydané (§ 424 C. s. p.), riadne zastúpenou (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup (§ 451 ods. 3 C. s. p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Podľa § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

8. Podľa § 432 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie

spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (odsek 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2).

9. Podľa § 440 C. s. p. dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

10. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a tiež označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 C. s. p. je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia pritom vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte tohto uznesenia dovolacieho súdu len „právna otázka“).

13. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

14. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

15. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

16. Žalobca uvádza, že odvolací súd nesprávne aplikoval ustanovenie o závislej práci (§ 1 ods. 2 Zákonníka práce) na posudzovaný právny vzťah. V dovolaní však absentuje uvedenie rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorého sa odvolací súd mal dovolaním napádaným rozsudkom odkloniť. Z obsahu jeho dovolania možno vyvodiť, že nesúhlasí s logickými úvahami a skutkovými závermi odvolacieho súdu a s vyhodnotením zistených skutkových okolností, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov odvolací súd viedli k prijatiu jeho rozhodnutia. Z uvedeného je tak zjavné, že dovolateľ v tomto prípade namieta nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom; ktorou nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť

dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

17. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v C. s. p., ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 zákona, o ktorom je tu reč (tu por. Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382, ako aj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017 a 3 Cdo 28/2017).

18. Ak v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania. Jediný prípad, v ktorom súd výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie niečím doplnil alebo nedostatok niečoho v dovolacom konaní odstránil, vyplýva totiž z ustanovenia § 436 ods. 1 C. s. p. a dopadá na odstraňovanie vady principiálne povinného zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní advokátom, ak o takejto povinnosti nebol dovolateľ (vôbec alebo riadne) poučený v odvolacom konaní; tu ale o takýto prípad nejde. Ako bolo už uvedené, sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní vecí, ale významovo kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 C. s. p., resp. § 432 ods. 2 C. s. p. nezodpovedajú.

19. Vzhľadom k tomu, že dovolateľ nevymedzil ním uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p., dovolaciemu súdu neostávalo iné, než jeho dovolanie podľa § 447 písm. f/ C. s. p. odmietnuť.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania pomerom 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.